

Alfred Smedberg

De sju önskningarna

Om du har sett Olle Niklasson stå vid sin risknipa i skogen och riva sig i det eldröda borstiga håret, så hade du säkert skrattat dig rakt fördärvad.

Det förhöll sig nämligen så, att Olle Niklasson inte var som andra pojkar. Håret såg ut som en sol- och sommartorkad enrisbuske, nästan som en potatisstöt och kinderna som ett par uppsvällda flugsvampar. Det hade väl ändå gått an, om han inte varit annat än ful. Men han var på samma gång så lat, att han knappt iddes resa sig när han trillade omkull och så dum, att han inte kunde skilja en kråka från en ekorre.

När han larvade omkring i skogen med gapande mun och hängande armar, kunde man snarare tro honom vara en apa än en människa. Han var så ful och bar sig så dumt åt, att till och med skatorna skrattade åt honom.

Nu stod han som sagt vid sin risknipa i skogen och rev sig i huvudet. Knippan var inte större än att en sjuårs pojke skulle kunna springa med den. Men Olle, som var tretton år och stark som en björn, stod en hel timme och funderade på om han skulle orka lyfta upp den på nacken.

Som han nu stod där och skubbade och gruvade sig, fick han se en huggorm, som låg utsträckt på marken helt nära intill honom. Ormen tittade stadigt och skarpt på ett litet föremål, som låg ett stycke framför honom. Då Olle såg närmare efter, fann han att det var en liten groda, och att hon långsamt kröp rakt emot ormens öppna gap.

Hade nu Olle inte varit så dum som han var, så skulle han förstått att ormen med sina skarpa blickar tjugade grodan, så att hon inte kunde slita sig lös ur förtrollningen utan måste kräla framåt, tills ormen fick henne i sitt gap.

— Åhå! sa Olle förvånad och gapade på de båda djuren. Men han var för lat att ta en käpp och slå ihjäl ormen.

Grodan kröp emellertid allt närmare och närmare det giftiga gapet. Och så dum Olle än var, så begrep han likväl till sist att grodan var förskrämd. Hon darrade i hela kroppen och lät ibland höra ett svagt jämmerskri.

Olle spärrade upp de dumma ögonen och tog ett steg närmare.

— Hör på, du lille korte tjocke, du! sa han grinande. Du är bra dum som inte springer din väg. Ser du inte, att den där länge svarte vill ta dig?

Det var det längsta tal Olle hade hållit i hela sitt liv, och det ansträngde honom också till den grad, att han måste ta av sig mössan och torka svetten ur pannan.

Under tiden kröp grodan alltjämt framåt, och slutligen var hon blott ett stegs avstånd från ormen. Denne höll sina blickar stadigt riktade på henne, och den stackars grodan skälvde av fasa och skräck.

Då blev Olle arg och tog upp en pinne från marken.

— Du dumma lilla tjocka kräk! sa han. Ska jag verkligen bli tvungen att hjälpa dig?

Och så petade han till grodan med pinnen, så att hon for åt sidan i gräset där ormen inte kunde se henne. Grodan hoppade raskt undan och kom så upp på Olles risknipa, där hon satte sig att titta på Olle med så vackra, talande ögon, som om hon riktigt ville tacka sin räddare.

— Ska jag nu bära dig också! sa Olle misslynt. Tycker du inte att riset är tungt nog ändå.

Men grodan satt kvar på rishögen och bara tittade på Olle. Hennes blick var så glänsande mild och varm, att Olle kände sig nästan förtrollad. Han stod där lat och dum och kom sig inte för med att köra bort henne. Under tiden rätade ormen ut sig och slingrade bort i gräset.

Plötsligt lät grodan höra ett silverklingande skratt och hoppade ned från risknippan. Och i samma ögonblick var hon förvandlad till en underskön liten älva med rosiga kinder, himmelsblå ögon och guldgult, böljande hår.

Olle blev så förvånad, att han inte kunde säga mer än: — Å-å-åh!

— Tack, min vän, för att du räddade mitt liv! sa älvan med en stämma så klangfull och mjuk som en

harpoton.

— Åh-å-å-åh! sa Olle omigen.

— Du vet nog inte vilken stor gärning du gjort, sa älvan åter. Jag är ingen groda som du ser. Jag är en älvdrotning. Mitt lilla kristallslott ligger i bäcken, som flyter fram där borta över Skogsängen.

— å-hå-hå! sa Olle och bara gapade på den sköna lilla varelsen.

— Du undrar nog, fortfor älvan, varför jag nyss var en groda. Jo, det ska jag strax säga dig. I går vid middagstiden begick jag en stor synd. Jag gjorde narr av en liten groda, som låg och kröp emot gapet av en stor orm. Jag förstod inte att grodan var tjugad av ormen, så att hon inte kunde komma ifrån honom, och så skrattade jag åt henne, för att hon inte hoppade undan. Men det var illa gjort, och jag fick till straff att själv vara en groda under tjugofyra timmar. Det var ännu tio minuter kvar av strafftiden, då ormen kom och förtrollade mig med sin blick. Hade du inte kommit emellan och frälst mig, så hade jag varit uppslukad och död. Förstår du då nu vilken stor gärning du gjort?

— Ah-ah-ah! sa Olle och gapade ännu värre.

— Och nu vill jag belöna dig för din godhet, återtog älvan. Du ska sju gånger få önska dig någonting, och vad du än önskar ska du få. Men akta dig bara för att önska någonting oförståndigt, ty då får du ångra det efteråt. Farväl!

Och när älvan sagt detta, svävade hon bort på stigen, som ledde ned till bäcken.

— Ho-ho-ho! sa Olle och gned sig på armbågen. Det här var livat. Men vad ska jag nu önska? Jo, nu vet jag. Jag önskar att risknippan ville springa hem själv och jag fick åka på henne.

Knappt var detta sagt, innan Olle tumlade på magen över risknippan. Den satte genast iväg genom skogen, så att pinnar och riskvistar, mossor och småstenar yrde i luften. Förfärad körde Olle händerna in i riset för att hålla sig fast. Hej, vad det gick! Risknippan flög fram i vildaste sken. Mellan kullar och dungar störtade hon uppför och utför i sträck och galopp över stock och sten. Olle slängde som en vante hit och dit, tappade mössor och träskor, blev sönderpiskad i ansiktet av buskar och grenar och bölade som en tjur.

Inom några minuter var risknippan hemma vid den lilla torpstugan där Olle bodde. I ursinnig fart flög hon genom grinden in på gården. Där stannade hon så tvärt invid tröskeln, att Olle for huvudstupa in i förstugan och slog sig så att han fick en duktig bula i pannan.

— Oj, oj, oj! sa Olle och kravlade sig upp på knäna.

Modern, som trodde att grisen slupit in i förstugan, kom rusande ut från köket med kvasten. Olle kunde inte säga annat än oj-oj! och hå-hå! Han hade fått en sådan skakning i huvudet, att han glömt hela historien med grodan och ormen.

Gumman tyckte det var synd om pojkstackarn och sprang därför och köpte honom en strut mandelkarameller. Men när Olle fick något gott, kunde han aldrig hålla måtta. Han satte sig på förstugutröskeln och slukade dem i en handvändning.

— Det var mums, mums, det här, sa han och slickade sig om munnen. Jag önskar jag hade en hel bunke full av sånt här och fick äta så länge jag orkade.

På ögonblicket kom det en bunke i hans knä, full med vita och röda karameller.

— Åhå! sa Olle förtjust och tog väldiga grabbnävar ur fatet. Han åt, så att du skulle hisnat om du sett det, gapade och tuggade och svalde och åt. Det gick riktiga bukter över ryggen på honom. Inom en kvart var fatet tomt, men då var Olle så tjock och stinn som en korv.

Nu kanske du vet att mandel innehåller ett gift, och att man blir sjuk om man äter för mycket. Detta fick Olle också erfara. Efter en stund låg han inne på soffan och krökte ihop sig som en kålmask, höll händerna för magen och skrek värre än en gris, som sitter fast i en gärdsgård.

Den snälla modern skickade efter doktorn. Han körde Olle att dricka ur en hel flaska bittersvatten, som på en timme rensade bort giftet och gjorde Olle så tom som en jakthund.

När Olle sedan blev så pass kry, att han kunde tala om hur han burit sig åt, fick han av den förståndige doktorn en ordentlig omgång stryk av en hasselkäpp.

Några veckor därefter skickade modern ut Olle att rensa morötter i den lilla trädgårdstäppan. Olle traskade surmulen ut och lade sig bredvid morötterna för att vila en stund innan han började.

Nu var det så, att i trädgården fanns ett präktigt körsbärsträd, fullt med de största och rödaste körsbär. Men dessa satt så högt, att man inte kunde få tag i dem utan att klättra upp i trädet.

En hurtig och klok gosse skulle genast hittat på att sätta en stege mot trädet och på det sättet skaffa sig en bekväm väg upp till de saftiga bären. Men Olle var både för dum och för lat att tänka på något sådant. Nu låg han bara och förargade sig över att kråkor och skator svärmade mellan grenarna och hackade i sig det ena bäret efter det andra.

— Hå-hå! sa han och smackade med de tjocka läpparna. Jag önskar jag satt där uppe i toppen.

Alldeles som en virvel hade ryckt honom från marken, flög han på ögonblicket upp i toppen, där han blev hängande på en av de översta grenarna.

— Åhå, åhå! skrek Olle förtjust och började plocka och mumsa.

Hade han nu bara inte varit för lat att stänga grinden när han gick in i trädgården, så kanske allt hade gått väl. Men eftersom nu grinden stod öppen, kom grisen in i trädgården och började skrubba sig mot körsbärsträdet. Hur det då skulle gå, det kan du allt räkna ut. Olle svängde hit och dit som en skata i en björktopp under svår storm. Slutligen förlorade han fästet och ramlade handlöst ned. I fallet bröt han av kvistar och grenar och slog en våldsam kullerbytta över ryggen på grisen.

Det är svårt att säga vilken stackare som skrek värst, grisen eller Olle. Men säkert är, att grisen aldrig mer tordes skrubba sig mot ett körsbärsträd när det satt en pojke i toppen, och att Olle i åtta dar gick med trasiga nävar, en uppsvullen näsa och röda skråmor på kinderna.

Nu skulle man tro att Olle aldrig mer vågade önska någonting dumt. Men det var med honom som med alla drumliga pojkar. Han kom inte ihåg en olycka längre än svedan satt kvar i skinnet.

Det dröjde därför inte mer än ett par veckor, innan Olle råkade ut för ett nytt äventyr.

Han hade en dag gett sig av ända ner till byn. Det var sällan Olle iddes gå så långt, men nu stod han där i alla fall och tittade på en cyklist som for vägen fram.

— Hå-hå! sa Olle. Jag önskar jag fick sitta och åka på en tocken där över hela socknen.

I samma ögonblick satt han uppspretad på en tvåhjuling, som rullade fram i den vildaste fart. Varifrån den hade kommit och hur han kommit upp på den, kunde han rakt inte begripa. Men nu satt han på tvåhjulingen i alla fall och trampade och for, som om det gällt livet. Olle hade aldrig förut åkt cykel och tog till att skrika med full hals. Det bar heller inte iväg på vanligt sätt, utan så att både folk och kreatur kunde bli skrämda när de såg honom.

Om tvåhjulingen bara varit beskedlig nog att hålla sig på vanliga vägar, så hade det väl ändå gått an.

Men den skälmen skulle nödvändigt löpa omkring i hela socknen som Olle hade önskat, och därför var han sällan på jämn mark.

Den förfärade cyklisten försökte hålla fötterna stilla, men det var rent omöjligt. Han måste trampa, antingen han ville eller ej. Och så bar det av med stötar och skutt över backar och tuviga ängar, sädesfält, potatisåkrar, gårdsgårdar, diken och stenmurar. överallt sprang folk ut ur stugorna för att se på den ursinnige cyklisten, och Olle skrek och trampade, trampade och skrek.

— Å-hå-hå! Oj-oj-oj! O-ho-ho! stönade han. Tag fast mig, tag fast mig!

Byfolket såg med förargelse att Olle förstörde gröda och kreatur. Han for hejdlöst över sädesskylar, kålgårdar och blomstersängar, körde griskultingar över ända och skrämde hästar att skena. Fåren kastade sig över gärdesgårdarna, och hönsen flög kacklande upp på ladugårdstaken.

Nu kom byfolket med käppar och störar för att mota Olle. Bönder och drängar skyndade fram i en lång rad med alla socknens överhetspersoner i spetsen. Men Olles tvåhjuling rusade emot dem som en ilsken

tjur, slog hatten av kyrkvärden, skrapade skinnet av benen på klockaren och gav den rikaste bonden en så duktig knuff för magen, att han satte båda stövlarna i vädret.

Olle var så förskrämd, att han höll på att svimma. Han kunde rakt inte begripa vad det var för ett vidunder han satt på.

— Jag önskar den uslingen gick i hundra bitar, sa han.

Genast rullade tvåhjulingen mot en stenmur och slogs i kras. Olle gjorde en kullerbytta över stenmuren in i en nässelhög.

Folket skyndade genast fram för att ge Olle stryk för den skada han gjort. Utom att han illa skövlat åkrar och trädgårdar, hade han kört ihjäl tre grisar och fyra höns.

Men när bönderna såg hur skrämmd och uttröttad Olle var, så sänkte de käpparna och lät honom gå sin väg i fred.

— Det är synd om stackarn, sa de. Han är ju så dum, så han vet inte vad han gör. Och det är heller inte underligt, när han inte brytt sig om att lära sig läsa.

Olle linkade av hemåt med värk i hela kroppen. Men han började fundera över vad folket hade sagt.

— Är jag dum, därför att jag inte kan läsa? tänkte han. Det var konstigt. Kanske det är därför jag jämt råkar så väldigt illa ut. Jag önskar att jag kunde läsa.

Se, det skulle Olle ha sagt första gången han önskade något. Då hade han handlat förståndigt och sluppit från många ledsamheter.

Nu var det så med den gåvan som den lilla älvan hade gett Olle att om, han önskade något dumt, så fick han det strax, men om han däremot önskade något förståndigt, så fick han det endast så småningom.

Därför lärde han sig heller inte på en gång hela den sköna konsten att läsa. Men han fick en sådan brinnande lust att lära sig, så han arbetade både bittida och sent.

Det dröjde heller inte länge, innan Olle kunde läsa rent i varenda bok han kom över. Och ju mer han läste, ju bättre förstod han hur dum han varit, som inte velat arbeta utan latat bort halva sitt liv. Därför började han nu också bli flitig och hjälpa sin mor med alla slags arbeten.

När han så en dag gick inåt skogen, mötte han den lilla älvdrottningen. Han kände strax igen henne och kom nu också ihåg äventyret med grodan och ormen, för sedan han lärt sig att läsa och arbeta, hade han även fått bättre minne.

— God dag, käre Olle, sa älvan milt. Du har nu sex gånger önskat dig någonting, men endast din sista önskan var klok. Nu får du ännu en gång önska dig något, men tänk dig väl för, ty detta är sista gången, och sedan har jag ingen makt att hjälpa dig längre.

Olle stod mycket länge och funderade. Han hade nu genom läsning och arbete fått bättre förstånd, och därför var han rädd för att önska någonting dumt. Slutligen sa han:

— Jag önskar jag blev en nyttig och god människa.

— Det var det bästa du kunde önska, sa den lilla älvan glad. Och därför ska du också få vad du begärt, men endast genom eget arbete, ty det man får på annat sätt är icke mycket värt. Farväl!

Den lilla älvan höll ord. Genom läsning och arbetsamhet blev Olle med tiden både förståndig, nyttig och god, så att alla människor tyckte om honom. Och när han blev god, så blev han också vacker, för endast den late och elake är ful.